

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כב.

עין משפט
נר מצוה

ה א מ"י פ"ב מלכות
 אבות העולמות ה"א:
 1 ב מ"י שם הלכות טו:
 2 ד ב מ"י שם הלכה א
 ו פ"ב מלכות מקואות
 הלכה טו ופ"ב הלכה ח
 ט"ש ע"ד פ"ב דף ס"ד
 ט:
 ח ו מ"י שם פ"ב הלכה
 ט ופ"ב מלכות
 ממנו משפט ומשפט הלכה
 א:
 ז מ"י שם פ"ב
 מלכות
 משפט ומשפט הלכה א:
 ח מ"י פ"ב הלכה א
 הלכה ב ופ"ב שם כ"ב
 ט"ש ע"ד פ"ב דף ס"ד
 ט:
 יא ט"ב כ"ב מ"י פ"ב
 מלכות עולמות מת
 הלכה א:
 ט"ב

רבינו הנגאל (הש"ק)
 שביעה עשרה ע"ד שיהו המים
 מעורבין מה שבתוקה
 עם המים שבתוך הלי
 כשפופרת הגור, ואם אין
 שם זה השיעור הדלי כיון
 שיהו טהור חילוק המים
 כמין כותל בתוך הפוקה.
 ואוקימנא לדר' אבהו
 ודרבא כהנא, ומקשה
 פ"ט לא חיישין לתרומה
 אלא מטהרין ומקשו
 לא מטהרין דגורין
 בקודש שמא יטבול חסתי
 וצניעותי בכלי טהור
 שאין בפיו כשפופרת הגור
 בתרומה נמי נגורו ופריק
 רבא כי מטהרין בהביטת
 כלין בתוך כלין בתרומה
 לחבירים מטהרין ידוע
 ולא אתו לאטבולי בכלי
 שאין בפיו כשפופרת
 הגור, ומקשינן אי הכי
 קודש נמי נטור ויטמא
 לחבר שרין ליה רובע
 ולא אתו למיטמא, ופרקינן
 לחבירים מטהרין ידוע
 בקודש חיישין דלמא אתו
 ליה עם הארץ דטבול
 כלי בתוך כלי שבפיו
 כשפופרת הגור, ומקשינן
 תרומה נמי נגורו משום
 עמי הארץ, ופרקינן בכלי
 שאומרו ע"ה את הטבלתי
 בתרומה אין מקבלין
 הימנו לפיכך לא אפסד
 לך, אי הכי בקודש נמי לא
 נקבל מיניה ונטהר כלי
 הנטבלין בתוך כלי בקודש
 כמו שפטרין בתרומה,
 ופרקינן אם לא נקבל
 מע"ה טהרת כלין בקודש
 קורשינן איבה לתבויין
 שיאמרו וכי אנן אין
 אנו מבני ישראל שאינכם
 מאמינים אוננו, אי חיישת
 משום איבה ע"ה אפילו
 בתרומה נחוש, ופרקינן
 בתרומה אין חוששין
 אם לא יקבלה הכהן
 חבר ממנו הולך ונותנה
 לע"ה כהן כמותה אבל
 הקודש לא יביט למהיבתי
 אלא לחבר ועלמה משום
 איבה ע"ה לא מטהרין
 כלים בתוך כלים לקודש
 אפילו לחבירים ור' יוסי
 הוא דחושב לאיבה על
 ע"ה, וכר' יוסי מקבלין
 עדותה על ע"ה, ומקשינן
 ותוב וניחוש לשאלה
 דלמא שאיל חבר כלי
 מע"ה לא שאיל, והא
 מדתנין כשתיבתא את
 הכלי שתיבתא לך וכו'
 ותירצנה הכי לא טבל
 הכלי אלא הוא טמא
 וצריך להטבילן במים מעורבין
 חן שאין כלי טמא חוצץ ועלמה טבילה לכלי, ואם הרלי טהור שאין צריך

וכחלה וטובה, והן כ' אצבעות חזרות למקומן אדם יכול לנגלג
 בתוך הללו כ' אצבעות לכל לך היו עירוב ומטבילין אף כלים והאי
 נמי חשש טומאה דאורייתא היא: גרוגותי. כל גדול מאד שבו
 מתקנין היין בנתה הכזר וטומנין אותו
 זו יורד לצור כדאמרין במסכת
 ע"ו (דף טו): שלא החזיר גרוגותי
 לנת: טהורין, אף לקודש, ורבא
 לטעמיה דאוקי עממא גזירה משום
 כלי שאין בפיו כשפופרת הגור ובכל
 ובגרוגותי ליכא למיחש להכי: לא
 עלתה לו עבילה, עששן כבי מקואות
 וכן שיעור לא צוה ולא צוה אש"פ
 שהמים מתבדן בין ארץ הנזרים אין
 זה חסור: דהא ארעא כולה מחללה.
 והמים הנובעין כאן באין מנהר גדול
 ולא חששין במחזור דבעינן מ' סאה
 במקום אחד: והני מילי, (א) דאמרין
 המטבילין בכלי שאין בפיו כשפופרת
 הגור טמאים בכלי טהור שלא היה
 הכלי החיצון נרץ להטביל: אכל, אם
 הוא נרץ להטביל: מינו דהלקא
 טבילה לגופו של כלי, ליתגר מוכי
 ע"י מים הנכנסין דרך פיו דכטומאחו
 כן טהרנו סלקא נמי טבילה לכלים
 שנתוכו: הרי אלו טהורין, לתרומה
 ולא חלק בין פיו רכב לפיו קנר: ואם
 לא טבל כו', כדמפרש לה ואם אין
 צריך להטביל: המים המעורבים,
 למקוה ואמה עד לטהר על ידיהן
 כלים שנתוכו נה שיהו מעורבין דרך
 של רכב כשפופרת הגור: והא דר'
 אילא, דאוקיין טעמא משום חליצה
 וכל וגרוגותי נמי כשאר כלים דמו
 והמטביל כלים לתוכן אינן טהורין
 לקודש ורבא דאוקיין טעמא דמתני'
 משום עירוב מקואות והא בכל
 וגרוגותי ליכא למיחש וטהורין מנאי
 היא: למאן קאמרין חברים, למי
 אנו אומרים והוא זה שאל יעביל כלי
 בתוך כלי לחצר דליתו על שם הארץ לא
 אתי קמן למשאל הלכך לתרומה
 ליכא למיחש דהא מדע ידע שיעור
 עירוב מקואות ולענין כבדו של כלי
 נמי אם כבד הוא מגביהין אותו: א"ה
 קודש נמי, על כרחך מפני דקתני
 אכל לא לקודש נחבר עסקינן דאי
 ע"ה מי לית ק"מ ומי אתי קמן למשאל
 טעמא: סרומה נמי חזי ליה, ישראל
 עם הארץ ומטבילין ומשמתם בו תרומה
 ואח"כ כונה לכהן: לא מקבלין.
 תרומה מעם הארץ אלא נשעת
 הגימות והכדים שהכל מטהרים את
 כליהן ע"פ חכמים כדתנן (לקמן דף
 ד): עברו הגימות והכדים והציאו לו
 חבית של תרומה לא יקבלנה ממנו:
 על טהרה יין ושמן, (א) לקבל מידס יין
 לנפשים ושמן למנחות כדתנן במתניתין
 (לקמן דף ד): חומר בתרומה
 שניהודה נאמנין על טהרה יין ושמן:
 וכונס נאמני, כשעת אסור הכמות
 ומקטיר לשמים: כר' יוסי, דליתו
 לרצנן לא מקבלין כדאמר בפסחים
 פ"ב אלו עורבין (דף מט:): וניחוש לשאלה,
 דתנן, כמתני' דשילינן מנייהו: כלי חרס מציל על הכל,
 לעלייה והשיעור כלי חרס כפתחה וכלי חרס חוצץ בפני הטומאה דליתו מטמא מגבו ומציל על כל מה שעליה: שהוא טמא כו', הכלי הזה היה טמא
 מתחילתו קודם שנתנו ע"ה על פי הארובה: והלא עיהרסם אובלין ומשקין שפסוקו, אם היה מוקף אמיד פתיל צאהל המת והוא היא:
 לעלמו

מאי איכא בין רבא דר' מאי חילון כשהטביל
 כלי חילון כשהטביל
 חליצה שייך בין בחילון בין
 נפשימי ולמאן דמוקי משום גזרה שאין
 למגורו רק כפנימי דבחיזון ליכא למגור
 דכלל ענין טהור והכי משמע לקמנין
 ה"מ צכל טהור אכל צכלי טמא
 מנו דמהניטא עבילה לחילון מהני
 לפנימי ומיכן לו ה"ר' אלחנן דמתניתין
 בחילון טהור ופנימי טמא וכן משמע
 לישנא דקתני מטבילין כלי בתוך כלי
 הלכך לא שייך צוה עממא דכבדו
 של כלי לגבי חילון וגם רבא מוקי
 לה הכי כסמוך דקאמר והני מילי
 בכלי טהור והיינו מתניתין דמיתוקמא
 הכי ומיהו רש"י מפרש כמתניתין
 מטבילין כלי בתוך כלי כשענייהם
 טמאים ולא נראה דהא אפי' בכלי
 שאין בפיו כשפופרת הגור אם היו
 שניהם טמאים מהני שפיר דמנו
 סלקא לחילון מהניטא לפי סברת
 רש"י איכא להימר דמני לממר הכי
 איכא צניעה חילון אלא כח דהיתרא
 עדיף ליה דאשכח אף כפנימית
 סלקא טבילה:
 אבא שאול אומר א"ר וכו'
 ז"ע אמאי לא שרינן בעבר
 והטביל והטבילין קאמר בעבר:
 שלא יהא בונה במה לעצמו
 ושורף פרה לעצמו, דהא
 לכן נאמנין ע"ה על שמירתה והכי
 תנא כמסופתא דחגיגה ר' יוסי ואמר
 הכל נאמנין על שמירתה:
 לא מקבלין מיניהו, רש"י פירש
 דכשעת הגימות נאמנין לפי
 שחבירים מטהרין כליהן ועברו
 הגימות והכדים אמרינן ללה מניחין
 ול"י דפותח בתמיחו לא התיירו אם
 לא קופו משום תחילתו דקתשיב
 ליה על פסק קמא דבינה (דף יא:)
 וזהו טהורין דבין נבלו ע"ה
 נמי משמרי אלא משמע דחכמים
 ורבי יהודה שזין כטהורים כל ימות
 הרגל לתוד וכן משמע בש"ס (לקמן
 דף כו), כל ישראל כגוש אחד חברים
 נעשו כולם מטהרין והכי משמע
 כמסופתא כפיפא:
 כמאן מקבלין סהרותא מע"ה
 כרבי יוסי, ה"ר' אלחנן
 אומר דקיימא לן כרבי יוסי וחיישין
 לאיבה לפיכך מומנין עשויי בכל
 ע"ה אף על גב דאמרין בנרכות
 (דף מו:): אין מומנין על ע"ה
 וגם רב מנשיא בר תחליפא לא
 רצה לומר עליהם וה"ר' מפרש דלא
 כל הרואה ליתול את השם להחזיק
 לעלמו כתלמיד חכם שלא לומר על
 ע"ה בידו ליתול ואין אנו מחזיקים
 עלמנו כתלמיד חכם לענין זה:
 ניהוש ששא"ה, ז"ע מקא סלקא
 דעתך דהאי משה פשיטא
 דבעי טבילה משום מנע עם הארץ:
 כלום

וכחלה וטובה, והן כ' אצבעות חזרות למקומן אדם יכול לנגלג
 בתוך הללו כ' אצבעות לכל לך היו עירוב ומטבילין אף כלים והאי
 נמי חשש טומאה דאורייתא היא: גרוגותי. כל גדול מאד שבו
 מתקנין היין בנתה הכזר וטומנין אותו
 זו יורד לצור כדאמרין במסכת
 ע"ו (דף טו): שלא החזיר גרוגותי
 לנת: טהורין, אף לקודש, ורבא
 לטעמיה דאוקי עממא גזירה משום
 כלי שאין בפיו כשפופרת הגור ובכל
 ובגרוגותי ליכא למיחש להכי: לא
 עלתה לו עבילה, עששן כבי מקואות
 וכן שיעור לא צוה ולא צוה אש"פ
 שהמים מתבדן בין ארץ הנזרים אין
 זה חסור: דהא ארעא כולה מחללה.
 והמים הנובעין כאן באין מנהר גדול
 ולא חששין במחזור דבעינן מ' סאה
 במקום אחד: והני מילי, (א) דאמרין
 המטבילין בכלי שאין בפיו כשפופרת
 הגור טמאים בכלי טהור שלא היה
 הכלי החיצון נרץ להטביל: אכל, אם
 הוא נרץ להטביל: מינו דהלקא
 טבילה לגופו של כלי, ליתגר מוכי
 ע"י מים הנכנסין דרך פיו דכטומאחו
 כן טהרנו סלקא נמי טבילה לכלים
 שנתוכו: הרי אלו טהורין, לתרומה
 ולא חלק בין פיו רכב לפיו קנר: ואם
 לא טבל כו', כדמפרש לה ואם אין
 צריך להטביל: המים המעורבים,
 למקוה ואמה עד לטהר על ידיהן
 כלים שנתוכו נה שיהו מעורבין דרך
 של רכב כשפופרת הגור: והא דר'
 אילא, דאוקיין טעמא משום חליצה
 וכל וגרוגותי נמי כשאר כלים דמו
 והמטביל כלים לתוכן אינן טהורין
 לקודש ורבא דאוקיין טעמא דמתני'
 משום עירוב מקואות והא בכל
 וגרוגותי ליכא למיחש וטהורין מנאי
 היא: למאן קאמרין חברים, למי
 אנו אומרים והוא זה שאל יעביל כלי
 בתוך כלי לחצר דליתו על שם הארץ לא
 אתי קמן למשאל הלכך לתרומה
 ליכא למיחש דהא מדע ידע שיעור
 עירוב מקואות ולענין כבדו של כלי
 נמי אם כבד הוא מגביהין אותו: א"ה
 קודש נמי, על כרחך מפני דקתני
 אכל לא לקודש נחבר עסקינן דאי
 ע"ה מי לית ק"מ ומי אתי קמן למשאל
 טעמא: סרומה נמי חזי ליה, ישראל
 עם הארץ ומטבילין ומשמתם בו תרומה
 ואח"כ כונה לכהן: לא מקבלין.
 תרומה מעם הארץ אלא נשעת
 הגימות והכדים שהכל מטהרים את
 כליהן ע"פ חכמים כדתנן (לקמן דף
 ד): עברו הגימות והכדים והציאו לו
 חבית של תרומה לא יקבלנה ממנו:
 על טהרה יין ושמן, (א) לקבל מידס יין
 לנפשים ושמן למנחות כדתנן במתניתין
 (לקמן דף ד): חומר בתרומה
 שניהודה נאמנין על טהרה יין ושמן:
 וכונס נאמני, כשעת אסור הכמות
 ומקטיר לשמים: כר' יוסי, דליתו
 לרצנן לא מקבלין כדאמר בפסחים
 פ"ב אלו עורבין (דף מט:): וניחוש לשאלה,
 דתנן, כמתני' דשילינן מנייהו: כלי חרס מציל על הכל,
 לעלייה והשיעור כלי חרס כפתחה וכלי חרס חוצץ בפני הטומאה דליתו מטמא מגבו ומציל על כל מה שעליה: שהוא טמא כו', הכלי הזה היה טמא
 מתחילתו קודם שנתנו ע"ה על פי הארובה: והלא עיהרסם אובלין ומשקין שפסוקו, אם היה מוקף אמיד פתיל צאהל המת והוא היא:
 לעלמו

מאי איכא בין רבא דר' מאי חילון כשהטביל
 כלי חילון כשהטביל
 חליצה שייך בין בחילון בין
 נפשימי ולמאן דמוקי משום גזרה שאין
 למגורו רק כפנימי דבחיזון ליכא למגור
 דכלל ענין טהור והכי משמע לקמנין
 ה"מ צכל טהור אכל צכלי טמא
 מנו דמהניטא עבילה לחילון מהני
 לפנימי ומיכן לו ה"ר' אלחנן דמתניתין
 בחילון טהור ופנימי טמא וכן משמע
 לישנא דקתני מטבילין כלי בתוך כלי
 הלכך לא שייך צוה עממא דכבדו
 של כלי לגבי חילון וגם רבא מוקי
 לה הכי כסמוך דקאמר והני מילי
 בכלי טהור והיינו מתניתין דמיתוקמא
 הכי ומיהו רש"י מפרש כמתניתין
 מטבילין כלי בתוך כלי כשענייהם
 טמאים ולא נראה דהא אפי' בכלי
 שאין בפיו כשפופרת הגור אם היו
 שניהם טמאים מהני שפיר דמנו
 סלקא לחילון מהניטא לפי סברת
 רש"י איכא להימר דמני לממר הכי
 איכא צניעה חילון אלא כח דהיתרא
 עדיף ליה דאשכח אף כפנימית
 סלקא טבילה:
 אבא שאול אומר א"ר וכו'
 ז"ע אמאי לא שרינן בעבר
 והטביל והטבילין קאמר בעבר:
 שלא יהא בונה במה לעצמו
 ושורף פרה לעצמו, דהא
 לכן נאמנין ע"ה על שמירתה והכי
 תנא כמסופתא דחגיגה ר' יוסי ואמר
 הכל נאמנין על שמירתה:
 לא מקבלין מיניהו, רש"י פירש
 דכשעת הגימות נאמנין לפי
 שחבירים מטהרין כליהן ועברו
 הגימות והכדים אמרינן ללה מניחין
 ול"י דפותח בתמיחו לא התיירו אם
 לא קופו משום תחילתו דקתשיב
 ליה על פסק קמא דבינה (דף יא:)
 וזהו טהורין דבין נבלו ע"ה
 נמי משמרי אלא משמע דחכמים
 ורבי יהודה שזין כטהורים כל ימות
 הרגל לתוד וכן משמע בש"ס (לקמן
 דף כו), כל ישראל כגוש אחד חברים
 נעשו כולם מטהרין והכי משמע
 כמסופתא כפיפא:
 כמאן מקבלין סהרותא מע"ה
 כרבי יוסי, ה"ר' אלחנן
 אומר דקיימא לן כרבי יוסי וחיישין
 לאיבה לפיכך מומנין עשויי בכל
 ע"ה אף על גב דאמרין בנרכות
 (דף מו:): אין מומנין על ע"ה
 וגם רב מנשיא בר תחליפא לא
 רצה לומר עליהם וה"ר' מפרש דלא
 כל הרואה ליתול את השם להחזיק
 לעלמו כתלמיד חכם שלא לומר על
 ע"ה בידו ליתול ואין אנו מחזיקים
 עלמנו כתלמיד חכם לענין זה:
 ניהוש ששא"ה, ז"ע מקא סלקא
 דעתך דהאי משה פשיטא
 דבעי טבילה משום מנע עם הארץ:
 כלום

הגרות הב"ח

(א) נ"ב וימי החפורין,
 נ"ב כולמא ו' מיט
 השטרות כשנים לרץ
 עירוב כשפופרת הגור:
 (ב) ש"ד דהי ויהי מלי
 הא דאמרין: (ג) ר"ה על
 יין ושמן מותר:
 לקבל מידס: (ד) מינו דהא
 מלי אכל וי' משמע
 לקמן דקאמר והני מילי:

גליון הש"ס

נ"ב שא"ה יא כל אחר
 ואחר מותר ע"י מייט
 רש"ה דפרה:

רבינו הנגאל

לחרתו חציץ מעלה אחר
 מיט חציץ עשר ולרבא
 אחר עשרה, ואמרין מאי
 איכא בין לרי אילא ובין
 רבא איכא בנייהו של
 וגרוגותי שמילאן כלים
 והטבילין שרבי אילא כרבי
 כבדו חוצץ ואין טבילה
 עולה לתן רבא סבר כי
 אמרין אין מטבילין בתוך
 כלים כנון כוסות כבוסות
 או כוסות כקערות או
 קערות כקערות ויבצאו
 בתן שיש בהן מי
 שפירין צרי חיישין דלמא
 אתו לאטבולי במי שפוי
 צמות מיב אצבעות
 שחוקתה אבל סל וגרוגותי
 פומיהו רוחין טובא לא
 חיישין דהא ליכא של
 וגרוגותי מחוץ פומיהו
 מבי אצבעות ואורא
 רבא לטעמיה דאמר של
 וגרוגותי שמילאן כלים
 והטבילין טהורין מקוה
 שחלקה ככל וגרוגותי
 הטובל שם לא עלתה
 לו טבילה מפני שחילקה
 את המים ואיני נמצאין
 מי סאה במקום אחד,
 ואי אורח האיכא נקבים
 קטנים שהמים הכבצין
 בתן כמו נביעת מים
 לא מטהרין כהאי גונא
 דהא ארעא כולה חללה
 מחללה וענין עד
 דאיכא מי סאה במקום
 אחד וה"ה לו ככל
 וגרוגותי שהן טהורין אבל
 אם הן טמאין צריך
 להטבילין מנו דסלקא לתו
 טבילה מלקא נמי טבילה
 להני כלין דבגווייהו כמו
 הרלי דתנן במקואות
 פ"ו דלי שהוא אלא
 כלין והטבילין דהי אלו
 טהורין אם לא טבל
 המים מעורבין ע"י שיהא
 מעורבין כשפופרת הגור
 ותירצנה הכי לא טבל
 הכלי אלא הוא טמא
 וצריך להטבילן במים מעורבין

או תשיב רמיה וה"ה ככל וגרוגותי נ"ע דהא ככל וגרוגותי נ"ע למה שכן כשפופרת הגור וחומר לטבול כסא אף על פי שטהורין ועי' רש"י דהי דהי וכו'.